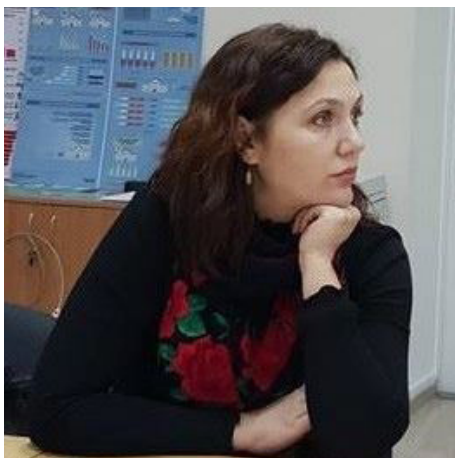

TURISMUL CULTURAL ȘI EDUCAȚIONAL – O NOUĂ PERSPECTIVĂ ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Rezumat: În ultimii ani, în activitatea bibliotecilor au apărut noi direcții și forme de activitate inovatoare și chiar nestandarde, menite să promoveze cartea și lectura în societate. Promovarea cărții și lecturii rămâne principalul obiectiv în activitățile fiecărei biblioteci. Valorificarea cărții, care prin esență este parte a patrimoniului cultural documentar, presupune nu doar buna conservare și prezervare a acesteia, ci și promovarea corespunzătoare încât să contribuie la culturalizarea și educația societății. Autoarea articolului se referă la un nou domeniu biblioteconomic – Biblioturism, descriind atât conținutul, cât și aspecte organizaționale.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioturism, turism cultural, valorificarea patrimoniului, turism educațional, patrimoniul cultural documentar.

Veronica COSOVAN
șefa secției Carte veche și rară, Biblioteca
Națională a Republicii Moldova
vcosovan@mail.ru

Turism... Educație... Aparent, două dimensiuni ale realității care nu au nimic în comun cu biblioteca. Dacă prima presupune relaxare, timp liber, iar educația – efort, concentrare, contextul în care cele

Abstract: In the last few years in library activity appeared new and even non-standard directions and forms predestined to book and reading promotion in society. Each library is focused on book and reading activities. The valorization of the book as an essential part of the documentary cultural heritage consists not only of its good conservation and preservation, but also of the appropriate promotion, thus to contribute to education and intellectual cultivation of the society. The author refers to a new library realm – the library tourism, describing its content and organizational aspects.

Keywords: National Library of the Republic of Moldova, Library, cultural tourism, heritage valorization, educational tourism, documentary cultural heritage.

două se îmbină cel mai mult cu biblioteca este reprezentat de activitățile extrașcolare. În ultimele decenii, patrimoniul cultural a căpătat o accepțiune mai largă, incluzând și patrimoniul intangibil, peisajele naturale, urbane și rurale, patrimoniul digital și cinematografic. Convenția-cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (adoptată la Faro la 27 octombrie 2005 și ratificată de Republica Moldova la 11 ianuarie 2008) oferă cea mai cuprinzătoare definiție a patrimoniului cultural, punând accentul pe valorile (culturale, istorice, estetice, arheologice, științifice, etnologice, antropologice etc.), credințele, cunoștințele și tradițiile considerate relevante de către o comunitate sau grup de referință, care are dreptul de a beneficia de pe urma acestei resurse și este responsabilă cu transmiterea ei către generațiile viitoare.

Pe teritoriul Republicii Moldova sunt identificate la ora actuală peste 15.000 de monumente de istorie și cultură din diverse epoci istorice, reprezentând, practic,

90% din marile culturi care s-au perindat în Europa [2, p. 9]. Pe lângă cele 87 de muzee din țară cu bogate colecții de exponate, Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) la fel se înscrie cu succes în șirul instituțiilor culturale, în colecțiile căreia se regăsesc cca 35 000 de documente patrimoniale ce reprezintă patrimoniul mobil și moștenirea culturală a Republicii Moldova, cu valoare științifică, istorică, literară, paleografică, bibliofilă, cartografică pentru Republica Moldova și care face parte din Programul Național „Memoria Moldovei” [1, p. 214].

În plus este amplasată în clădiri de o deosebită importanță arhitecturală, care, potrivit *Legii cu privire la organizarea și*

desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, este obiectiv turistic de importanță națională [5]. Creșterea colecțiilor patrimoniale de unicat, interesul și grija față de valorificarea patrimoniului documentar contribuie la identificarea unor noi forme și metode inovatoare de promovare și valorificare a patrimoniului cultural. În acest context Biblioteca Națională a Republicii Moldova a conceput și deschis, la 14 iunie 2018, spațiul expozițional Muzeul Cărții în cadrul secției Carte veche și rară, misiunea căruia este axată pe promovarea și valorificarea mărturiilor trecutului, exprimate prin cea mai măreață invenție a umanității – cartea, ca obiect de unicat al patrimoniului cultural [3].

Muzeul Cărții, aspect interior

Organizat în baza colecțiilor Secției Carte veche și rară, Muzeul Cărții oferă posibilitatea oricui să admire gratis comorile celei mai mari biblioteci din țară și să urmărească etapele-cheie ale evoluției istoriei tiparului în baza probelor autentice. Cartea este prezentată în principal nu ca purtător de text sau operă literară, științifică, ci ca o formă de păstrare a acestei opere, care reflectă realizările tehnice, obiceiurile și gusturile artistice ale epocii din care provine. Și, deși în expoziții sunt prezentate publicului ediții de valoare atât națională, cât și internațională,

aceste exponate vorbesc nu doar despre autorii lor, ci și despre alte figuri din industria tiparului: tipografi, ilustratori, legători, editori, inventatori ai tiparului, producători de hârtie, bibliofili împătimiți. Deoarece viziunea Muzeul Cărții este orientată spre crearea legăturii între patrimoniu – educație – cultură; dintre trecut și prezent, direcțiile prioritare vizează:

- ✓ Punerea în valoare a patrimoniului documentar;
- ✓ Turismul cultural și educațional, care să transforme biblioteca într-un spațiu de

Ghidaj informativ în cadrul
serviciului Biblioturism

învățare permanentă și un mediu pentru inspirație.

Una dintre formele principale ale activității Muzeului Cărții sunt excursiile și activitățile expoziționale. În acest sens a fost gândit serviciul nou modern de bibliotecă *Biblioturism*, prin intermediul căruia sunt realizate activități caracteristice turismului cultural precum: biblio-tururi profesionale, ghidaje informativ-cognitive, discuții-dezbateri libere cu o abordare in-

teractivă ce încurajează dialogul între ghid și vizitator despre expozițiile permanente și temporare. În calitate de metode utilizate în desfășurarea ghidajelor s-a optat pentru:

- **Metoda tematică**, care este folosită doar acolo unde ghidului i s-a cerut să arate doar anumite particularități (ex.: o anumită colecție personală aparținând cuiva);

- **Metoda cronologică**, care este folosită pentru a prezenta obiectivele în ordine cronologică. Cu ajutorul acestei metode, ghidul construiește prezentarea astfel încât vizitatorul înțelege transformările survenite de-a lungul vremii;

- **Metoda vizitei generale**, care este un tur de bibliotecă unde ghidul prezintă obiectele expuse în ordinea în care sunt aranjate, urmând traseul prestabilit.

O altă formă de promovare a cărții în cadrul Muzeului Cărții este serviciul modern *Școala altfel* [4], în agenda căruia sunt incluse activități participative interactive și experiențe informale de învățare, specifice turismului educațional, precum programele educative și ateliere de scriere interactivă, structurate într-o ofertă educațională actualizată trimestrial și desfășurate gratis, la solicitare. Formatul programelor educative pleacă de la necesitatea abordării prin dialog a unor teme relevante pentru școală sau liceu prin intermediul discuțiilor deschise, care contribuie la formarea capacităților

Secvență de la atelierul de scriere interactivă,
din cadrul serviciului *Școala altfel*

de a reflecta asupra evenimentelor-cheie din istorie și la dezvoltarea cunoștințelor generale. Fiecare activitate este precedată de o amplă documentare a subiectului, folosind surse de informare din bibliotecă. Tematica atelierelor de scriere interactive este orientată să pună în evidență apariția și evoluția scrierii. Participanții au ocazia să se familiarizeze cu obiectele specifice scrisului, precum stilusul, pana, călimara etc. și să interacționeze direct cu exemplare inedite din colecțiile de patrimoniu. Pe lângă dezvoltarea culturii generale, programele educative și atelierelor de scriere interactivă contribuie la recontextualizarea unor cunoștințe dobândite în școală, liceu sau universitate, dezvoltând gândirea asociativă și critică. Noile activități de promovare a patrimoniului cultural au un impact pozitiv asupra persoanelor, deoarece acestora, pe lângă faptul că dobândesc competențe noi în domeniul culturii informației, le este cultivat interesul pentru lectură. Impactul asupra bibliotecii se resimte prin creșterea imaginii instituției în societate, iar impactul social contribuie la culturalizarea societății. Printre modalitățile prin care valorifică

activitățile desfășurate sunt postările create în mediul virtual. Rezultatele serviciilor *Biblioturism* și *Școala Altfel* sunt distribuite și promovate prin intermediul rețelelor de socializare și mass-media.

În concluzie, putem afirma că relația Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova cu turismul cultural și educațional prin intermediul serviciilor *Biblioturism* sau *Școala Altfel* are capacitatea de a încuraja și a asigura accesul la bogăția și varietatea patrimoniului cultural pentru toate categoriile de utilizatori, indiferent de starea socială sau identitatea etnică. Turismul cultural și educațional în bibliotecă oferă o nouă perspectivă, obiectivul căruia este de a asigura bune practici de promovare, care, alături de o interpretare autentică, are capacitatea de a contribui la formarea națiunii. Prin aceasta BNRM își consolidează poziția sa ca centru al culturii naționale ce contribuie la revigorarea memoriei colective a societății moderne, la aprecierea și punerea în valoare a patrimoniului cultural. Noua perspectivă va permite includerea Bibliotecii Naționale în itinerarul turismului cultural.

Referințe bibliografice:

1. CHIRIAC, Lilia. Turismul cultural ca formă de valorificare a Patrimoniului cultural. In: Competitiveness and sustainable development in the context of european integration. Materiale ale Conferinței economice internaționale, 4-5 noiembrie 2021. Chișinău, 2021, pp. 212-215.
2. COMENDANT, Vasile. Valorificarea turismului de către autoritățile publice pentru promovarea patrimoniului cultural național. In: Teoria și practica administrării publice. Materiale ale Conferinței științifico-practice cu participare internațională, 17 mai 2019. Chișinău, 2019, pp. 164-169.
3. COSOVAN, Veronica. Muzeul Cărții – inovații în promovarea patrimoniului documentar. In: Magazin bibliologic. 2018, nr. 3/4, pp. 10-14. ISSN 1857-1476.
4. COSOVAN, Veronica. Școala altfel – serviciu de dezvoltare a competențelor utilizatorilor Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. In: Magazin bibliologic. 2020, nr. 1/2, pp. 89-90. ISSN 1857-1476.
5. LEGE cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova: nr. 352 din 24.11.2006 [online]. [citat 28.04.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121972&lang=ro